

College van Gedeputeerde Staten van Drenthe
Postbus 122
9400 AC Assen

(Een afschrift van deze brief is verstuurd aan: PS via de Statengriffie, LTO Noord, WMD, Waterbedrijf Groningen en Vitens)

Datum: 28 februari 2024

Referentie: Noodkreet boeren in de gwbg

Betreft: Gevolgen bedrijfsvoering agrariërs in de grondwaterbeschermingsgebieden

Geacht college,

Met het oog op de belangen van alle boeren en tuinders in de grondwaterbeschermingsgebieden (gwbg) in Drenthe willen wij de volgende noodkreet bij u onder de aandacht brengen.

Als er op korte termijn geen aangepast beleid komt voor ons - veehouders en akkerbouwers met grond en agrarische bedrijven in de grondwaterbeschermingsgebieden in Drenthe - zijn onze bedrijven ten dode opgeschreven. Door alle wet- en regelgeving (van zowel de landelijke overheid, als van provincie, waterschappen en waterbedrijven (als WMD, Waterbedrijf Groningen en Vitens) die over de agrarische sector is en wordt uitgestort zijn onze bedrijven (en onze bedrijfsvoering) niet langer rendabel en raken ze ook onverkoopbaar. Wij roepen u op om ons te steunen en gezamenlijk met WMD e.a. een oplossing te vinden.

Wij maken ons naar aanleiding van bovenstaande enorm grote zorgen over de bestaanszekerheid van onze bedrijven! Wij zetten ons al jaren in op vrijwillige basis in studiegroepen, projecten en andere initiatieven die gericht zijn op verduurzaming van de agrarisch sector. Initiatieven die bijdragen aan gestelde doelen ten aanzien van de verbetering van bodem- en waterkwaliteit. Centraal hierbij staat het verlagen van het nitraatgehalte in het grondwater. Gelet op alles wat er de afgelopen periode op ons af én over ons heen gekomen is, wijzen wij u op de volgende punten:

- Beregenen wordt steeds verder ontmoedigd terwijl bekend is dat dit juist uitspoeling voorkomt. Het slaan van nieuwe putten is niet mogelijk. En zelfs versleten putten mogen niet vervangen worden.
- Het verlies van derogatie terwijl bekend is (en ook wetenschappelijk onderbouwd) dat nitraat uit kunstmest sneller uitspoelt.
- Er wordt in toenemende mate druk uitgeoefend op allerlei partijen met betrekking tot waterberging. Hierbij wordt de publieke opinie beïnvloedt door met regelmaat van de klok berichten over (toekomstige) waterschaarste de wereld in te sturen.
- Boeren worden in openbare bijeenkomsten bestempeld als vervuilers terwijl veel van ons al meer dan 30 jaar op basis van vrijwilligheid meedraaien met studiegroepen, pilots, projecten, etc.
- Er wordt steeds aangegeven dat de landbouw veel grondwater onttrekt terwijl dit t.o.v. andere watergebruikers relatief 'peanuts' is.
- Boeren hebben continue te maken met wispelturig beleid van overheden (Rijk en Provincie) en semi-overheden (waterschappen) en nutsbedrijven (drinkwaterbedrijven) m.b.t. het stimuleringsbeleid en een gebrek aan continuïteit daarvan. Duidelijkheid over - de invulling van het voor de agrarische sector cruciale - DPLG wordt niet voor medio 2025 verwacht.
- Er komen niet of nauwelijks nog nieuwe gewasbeschermingsmiddelen voorhanden (dit geldt ook voor de 'groene middelen') terwijl huidige middelen hun toelating kwijt raken. Met het oog op de voedselproductie moet het mogelijk zijn en blijven om ziektes en plagen te bestrijden.

- Dit gebrek aan middelen werkt mislukte teelten in de hand, en vergroot daarmee het risico op nitraatemissie.
- We willen graag duidelijkheid over de impact en de gevolgen van het rapport dat is opgesteld door oa WUR en Countus in opdracht van uw provincie over aanvullende generieke maatregelen en eventuele compensatie daarvan. Aangezien bepaalde teelten nagenoeg onmogelijk worden. Dit rapport is vorig jaar aangeboden aan uw college.
- Wij maken ons grote zorgen over de waardevermindering van ons onroerend goed (dit loopt op sommige bedrijven op tot ruim 900.000 euro (!), de planschade en de zekerheidstelling van de banken.
- Wij twijfelen aan het nut van nog langer meewerken aan metingen voor het nitraatnetwerk Drenthe, omdat het gevoel overheerst dat de resultaten tegen ons gebruikt worden.
- Binnen het nitraatproject wordt uitspoeling gemeten op een manier die misschien iets zegt over het gebiedsniveau, maar niets over het beleid van de individuele agrariër.
- Wij pleiten voor het meten van nitraatuitspoeling op proef- demoveldniveau en daar op aan te haken om iets over de invloed van de akkerbouw te zeggen
- Uit onderzoek blijkt dat biologische teelt geen verbetering geeft op gebied van nitraatuitspoeling.
- Ook ervaren wij dat wij nog steeds afgerekend worden op verontreinigingen uit het verleden en van partijen buiten de landbouw.
- Er wordt niets gedaan met onwaarschijnlijk hoge nitraatwaarden van bepaalde meetpunten die niet te verklaren zijn maar wel tegen ons gebruikt worden.
- Bovendien lijkt er een grote willekeur te zitten in de metingen: na een jaar met zeer groot en uitgebreid meetnetwerk is het volgend jaar het aantal meetpunten drastisch gereduceerd en lijkt willekeur een rol te spelen.
- We hebben daarnaast een aantal keer aangedrongen op duidelijkheid over de nitraatwaarden van het water dat opgepompt wordt in de pompstations. Dat is "oud" water. Wij wachten nog steeds op antwoord. En grondwater wat nog onderweg is kan niet anders dan schoner zijn. De processen IN de bodem zijn ook niet uitgekristalliseerd.
- Verder wijzen wij u er op dat er wettelijk gezien geen noodzaak is om onderscheid te maken tussen nitraatuitspoeling binnen en buiten de gwbg. De norm is gelijk.
- Vanuit de projecten (Grondig boeren voor Water en de Aanpak van Nitraatuitspoeling Drenthe) wordt steeds vaker gesproken over het stikstofbodemoverschot. Dit wordt per gewas bekeken. Wij pleiten ervoor om dit bouwplanbreed te bekijken. Teelt van een gewas kan de groei van andere bevorderen en dus nitraatuitspoeling beperken.
- Wij zijn als agrarische sector gewend om MET elkaar te praten en niet OVER elkaar.
- We hebben duidelijkheid nodig, en bovenal een stip op horizon mét toekomstperspectief.
- Een oplossing zou kunnen liggen in een compensatie voor boeren per m3 drinkwater bij een wijziging in het bouwplan naar andere gewassen.
- Er is meer openheid naar ons nodig en meer communicatie. Het huidige beleid voelt voor veel boeren als uitrookbeleid.

Kortom: we willen graag met uw college in gesprek over de in deze brief genoemde punten. Het moge duidelijk zijn dat het water ons aan de lippen staat.

In afwachting van een reactie,
Namens alle betrokken veehouders en akkerbouwers,

Wilco Hilhorst, melkveehouder in Noord Sleen
Henk Strating, akkerbouwer in Emmen